

Nowe skarby numizmatyczne w zbiorach Muzeum Narodowego w Szczecinie

17 kwi 2013 15:05 Autor: rsocko

Prezentacja nowych nabytków numizmatycznych numizmatyczne w zbiorach Muzeum Narodowego w Szczecinie

Podczas dzisiejszej (17 kwietnia 2013 r.) oficjalnej prezentacji po raz pierwszy pokazano nowe nabytki numizmatyczne, które wzbogaciły zbiory Działu Numizmatyki Muzeum Narodowego w Szczecinie. Nowe eksponaty pojawiły się w Muzeum dzięki wsparciu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego.

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego – Bogdan Zdrojewski, udzielił Muzeum gwarancji finansowych w wysokości 500 000 zł na zakup cennych numizmatów związanych z historią Pomorza Zachodniego. Podczas aukcji w Niemczech zakupiono 21 bezcennych monet z czasów panowania Gryfitów za łączną sumę 170 660 € (tj. ok. 714 349 zł). Województwo Zachodniopomorskie dofinansowało zakup kwotą 250 000 zł.

Podczas dzisiejszego spotkania o szczegółach operacji nabycia kolekcji monet opowiedzieli marszałek Województwa Zachodniopomorskiego **Olgiert Geblewicz**, wicemarszałek **Wojciech Drożdż**, dyrektor Muzeum Narodowego w Szczecinie **Lech Karwowski** oraz Kierownik Działu Numizmatyki Muzeum Narodowego w Szczecinie oraz autorka publikacji **Genowefa Horoszko**.

*- To najcenniejszy zakup, którego dokonaliśmy w ostatnich latach, który znacząco wzbogaca kolekcję numizmatów z okresu panowania dynastii Gryfitów na Pomorzu Zachodni. Chcemy przywrócić nieco przykurzoną pamięć o tym wspaniałym rodzie, który przez pięć wieków rządził na Pomorzu, a znakomitą okazją ku temu jest prezentowanie eksponatów z tego okresu. To była jedna z trudniejszych decyzji jakie podejmowałem jako Marszałek - jednym ruchem musieliśmy niemal wyczerpać cały budżet na wkłady, na tzw współfinansowanie w ramach pozyskanych funduszy przez nasze instytucje kultury. Decyzja o zapewnieniu wkładu własnego musiała zapaść szybko, ale od dyrektora Muzeum wiedzieliśmy, że licytacja jest absolutnie niepowtarzalną okazją. Podjęliśmy ją w pełni ufając kadrze Muzeum Narodowego, z duszą na ramieniu, ale dziś możemy zobaczyć, że warto było – mówił marszałek **Olgiert Geblewicz** – Bardzo dziękuję osobom zaangażowanym w kupno numizmatów – zarówno tym, które wysledziły aukcję, jak i tym, którzy pozyskali na zakup niebagatelne środki. Liczę, że te monety będą świadectwem historii Pomorza Zachodniego – dodał marszałek.*

*- To, że monety w historii Pomorza Zachodniego były istotne świadczy fakt, że jedno ze skrzydeł Zamku Książąt Pomorskich nosi nazwę menniczego. A dziś możemy być także dumni, że pieniądze z całej kolekcji - w sumie 1,5 mln euro - trafiły na wspomnienie stowarzyszenia medycznego, które jest obecnie w ciężkiej sytuacji – mówił wicemarszałek **Wojciech Drożdż**.*

Poniżej fragment publikacji przygotowanej przez Muzeum Narodowe Narodowe, dotyczącej nowych numizmatów.

Kolekcja monet pomorskich, dotychczas zgromadzona w Muzeum Narodowym w Szczecinie, jakkolwiek liczna, daleka jest od

kompletności, gdyż poza kilkoma wyjątkami brakuje zabytków najwyższej klasy. Uzupełnianie zbioru wiąże się jednak z dużymi trudnościami natury zarówno finansowej, jak i rynkowej. Rozproszona po Europie, nieliczna już spuścizna książąt pomorskich w momencie pojawienia się na rynku osiąga astronomiczne ceny. Dlatego za wyjątkową okazję należy uznać sprzedaż zbioru numizmatów pomorskich niemieckiego profesora Helmuta Hahna. W styczniu 2013 roku Dom Aukcyjny Fritza Rudolfa Künkera wystawił w Berlinie na licytację kolekcję profesora, w której znajdowały się 382 monety książąt pomorskich. Wiele z monet – pochodzących z czasów Bogusława X, a także Bogusława XIV – to niezwykle rzadkie okazy, co z wielokrotnością ich wartość historyczną i numizmatyczną. Niektóre od momentu odkrycia nie występowały na rynku numizmatycznym lub pojawiały się sporadycznie. Kolekcja profesora Hahna powstała na bazie kilku starych dziewiętnastowiecznych zbiorów pomorskich, w tym Karola Fryderyka Poggego i Karola Ludwika Grabowa.

Muzeum Narodowe w Szczecinie dzięki dotacji z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego mogło wziąć udział w aukcji. Wylicytowano 21 monet książąt pomorskich z okresu od XV do XVII wieku o wyjątkowej wartości historycznej i artystycznej dla dziejów Szczecina i całego Pomorza Zachodniego. Wśród pozyskanych numizmatów jest zbiór monet okolicznościowych, upamiętniających śmierć władców i członków jego rodziny oraz wybitych na pamiątkę innych ważnych wydarzeń.

Listę pozyskanych numizmatów otwiera złoty gulden księcia Bogusława X z przełomu 1498 i 1499 roku. Cesarski przywilej uprawniał władcę, w bardzo ograniczonym zakresie, do bicia złotych monet, podobnie jak czynili to elektorzy Rzeszy. U schyłku XV wieku mennicę w Szczecinie opuściły pierwsze na Pomorzu Zachodnim guldeny, które dzisiaj stanowią wyjątkowo rzadkie eksponaty. Moneta jest przykładem średniowiecznego sposobu przedstawiania zwierzchności menniczej. Na stemplach zamiast wizerunków władców umieszczano wyobrażenia Matki Boskiej i rozlicznych świętych. Portret władcy, typowy dla antycznej tradycji sztuki portretowej, wrócił na monety w czasach panowania następców Bogusława X.

Równie znamienne dla mennictwa pomorskiego okazały się rządy księcia Jana Fryderyka. W centralnej mennicy w Szczecinie powstały pierwsze na Pomorzu Zachodnim talary i ich frakcje, z umieszczonym na rewersie wielkim dziewięciopółowym herbem, symbolem Pomorza Zachodniego i całej dynastii Gryfitów. Na stronie głównej zwraca uwagę realistycznie umieszczona półpostać księcia w zbroi. O unikalności pozyskanego do zbiorów muzeum półtalara księcia Jana Fryderyka z 1594 roku świadczy to, że wszystkie znane egzemplarze tej monety pochodzą z tylko jednego stempla i mają na rewersie ślad po jego pęknięciu.

Od schyłku XVI wieku datuje się osobne bicie monet w dwóch częściach podzielonego ponownie państwa pomorskiego. Mimo rozłamu wszyscy książęta zachowali prawo do tytulatury w pełnym brzmieniu oraz posługiwali się tym samym symbolem. W księstwie wołoskim książę Filip Juliusz, począwszy od 1609 roku, wprowadził do obiegu szereg nowych rodzajów monet, które były wybijane we Franzburgu. Z mennicy tej pochodzą wszystkie zakupione monety tego władcy: złoty gulden (1611 rok), talar (1620 rok), düttchen (1/16 talara, 1622 rok) oraz półort (1/8 talara, 1625 rok) i podwójny talar wybite na pamiątkę śmierci księcia (1625 rok).

W sąsiednim księstwie szczecińskim w 1606 roku rozpoczął panowanie Filip II, największy kolekcjoner i mecenas wśród władców pomorskich. Na zamku w Szczecinie zgromadził on liczącą się kolekcję numizmatów antycznych i europejskich z początku epoki nowożytnej oraz monety ze skarbów odkrywanych na Pomorzu Zachodnim. Według projektów księcia powstały złote i srebrne monety okolicznościowe.

Z licznie wystawionej na aukcji kolekcji złotych guldenów muzeum nabyło dwa egzemplarze: jeden wybity na pamiątkę rozbudowy zamku w Szczecinie w 1617 roku, drugi – powołania pod broń oddziałów wojskowych w 1615 roku. Z dużej zaś kolekcji talarów do muzeum trafił okaz wyemitowany na pamiątkę stłumienia zamieszek w Szczecinie po podwyżce cen piwa w 1617 roku, a także dwa egzemplarze półortów (1/8 talara) na pamiątkę śmierci brata księcia Jerzego III z 1617 roku oraz śmierci Filipa II z 1618 roku.

Galeria

[1]

[2]

[3]

[4]

[5]

[6]

<https://www.archiwum-wzp.pl/biuro-prasowe/aktualnosci-archiwum/howe-skarby-numizmatyczne-w-zbiorach-muzeum-narodowego-w-szczecinie>